

V dôverne známej temnote sme za sebou zanechali svoju krajinu a blížili sa k žiariacej cudzine. Koľko svetla, zvolala mama, akoby to bol dôkaz, že sme šli v ústrety svetlej budúcnosti. Pouličné lampy neblikali lenivo na oranžovo ako u nás, ale oslepovali ako reflektory. Od samého nadšenia z emigrácie mama nevidela mračná komárov, chrobáčikov a nočných motýľov, ktoré sa rojili okolo hláv lúčok a potom prilepené trepali krídelkami a nožičkami o život, až kým sa priťahované nemilosrdnou žiarou nespálili a nepopadali na čistú ulicu. A to prudké svetlo cudziny zožralo aj hviezdy.

V kasárňach nás vypočúval kapitán, ktorý mal viacero rečových chýb. Ráčkoval a nevedel poriadne vysloviť ž, ľ, ť, dž, ň, ba ani ô, a nesprávne prízvukoval naše meno, takže som nespoznávala samu seba. Napísal meno na formulár a vzal mu všetky krídelká a striešky:

„Takéto čačky tu nebudete potrebovať.“

Preškrtol aj moju okrúhlu ženskú koncovku, dal mi priezvisko môjho otca a brata. Obaja tam len nemo sedeli a dopustili toto zmrzačenie. Čo som si mala počať s tým strohým mužským menom? Zachvela som sa od chladu.

Kapitán sa spokojne oprel:

„Utiekli ste k nám preto, že tu máme slobodu vyjadrovania názoru?“

Trojito zložené nemecké slovo *Meinungsäusserungsfreiheit* sme nepoznali. Musíme teraz tomuto mužovi povedať svoj názor, aby nám dal posteľ a deku? Keď človek povie, čo si myslí, seje svár, osamie, dostane sa na samotku.

Kapitán márne čakal na náš názor, potom podozrivo stíšil hlas:

„Akého vierovyznania ste?“

Obávala som sa, že mama a otec uzavrú pakt s diablom a vytiahnu božiu kartu, ale zostali verní svojej bezbožnosti a mlčali.

Vtedy sa muž obrátil na mňa:

„V čo veríš ty, dievča?“

„V lepší svet.“

„Tak to si u nás na správnej adrese. Srdečne vítame!“

Žmurkol na mňa a pečiatkou spečatil môj osud.

Vycivená žena nás viedla dlhými chodbami a častovala ma súcitnými pohľadmi. Obzerala som sa, hľadala som nešťastnicu, ktorej tie

pohľady patrili, ale za mnou bolo pusto. Táto žena, ktorá nebola našminkovaná, ba dokonca ani len natupírovaná, mala súcit so mnou! Ohmatala som si telo, bolo ešte celé. Vtedy som pocítila, ako mi cestou k utečeneckej posteli pokrivkáva duša. Zrazu ochromela. A potom nám vydali drapľavé kárované deky. V telocvični sedeli na poľných lôžkach naši krajanovia. Hľadala som v ich očiach vlastný názor, ktorého sa tu chceli zbaviť, no našla som len oslepené nočné motýle. Keď ktosi rozprával vtipy o okupácii, vynoril sa môj stratený smiech, ale vzápätí sa utopil v slzách. Plakala som nad posledným vtipom z našej diktatúry. Odteraz sme mali žiť demokraticky a bez vtipov. Krajanovia hovorili o neznámych krajinách, dohadovali sa, kde je lepšie. Kárované deky sme nechali poskladané, ako sme ich dostali, a opäť sme sa vydali na cestu.

Šialené na našom príbehu bolo to, že nás prepadli najlepší priatelia a na úteku pred vojskami spojencov sme uviazli v nepriateľskej krajine. Pred polnocou sme dorazili do jedného mesta a v malom hoteli plnom utečencov sme dostali vlastnú izbu so stravou, ale smeli sme si objednať len najlacnejšie jedlá. Bolo nám to jedno, aj tie najdrahšie určite chutili mdlo. Výdatné jedlá starej mamy sa tu považovali za nezdravé. Mali tu *Käse* – tvrdý syr, ale hovoriť sa o ňom nemalo.

„*Rede keinen Käse* – nehovor nezmysly,“ vpravil učiteľ na jazykovom kurze.

Tam som sa spriatelila s krajankou Marrou. Závidela som jej vytapacírovanú podprsenu. Bola to dobrá priateľka a ukradla jednu aj pre mňa. Po jazykovom kurze sme chodili obzerat šaty, ktoré sa hojdali vonku, ponechané samy na seba ako cudzinky, vydané napospas ako ľahká korisť. Vážne, chudé ženy v pokrkváných ľanových nohaviciach, bez čačiek ako moje nové mužské meno, prechádzali okolo bez toho, že by minisukne z lesklého taftu a zlatisto sa trblietajúce zamatové kabátiky uznali za hodné pohľadu.

Mara povedala:

„To nie sú baby, inak by sa na tie handry vrhli. Aké smutné, že ich nikto nechce.“

Potom, čo Mara urobila nášmu národu hanbu, som jej písala do ústavu pre mládež: „Milá Mara, je nespravodlivé, že nemôžeš vidieť výpredaj. Minisukne majú červené cenovky ako dokrvava vyplakané oči.“

Mara sa nevrátila po troch rokoch, ale po troch týždňoch. Súdy mali výpredaj trestov.

Šéfka tlmočnickej agentúry napomína medzinárodný šéf jazykových nádenníkov:

„Len sprostredkovávame, nezasahujeme.“

Ona nevisí v kontinentálnej trhline, nepozná rachot pri zrážke kultúr. Pred každým tlmočením si vtákam do hlavy: Dávaj si na seba pozor, nechaj brehy brehmi, neponúkaj sa ako most, ktorý je stále k službám, inak po tebe podupú a zrútiš sa. Buď jazykovou kompou. Prevez pasažierov na druhý breh, odraz sa a vymaž si ich tváre z pamäti.

Čosi z oboch brehov sa napriek tomu na prievozníčku nalepí. Tlmočím z troch jazykov. Keď dostanem zákazku, sadnem na bicykel a za bzučania kolies hádam, z ktorej krajiny asi tak budú moji dnešní pasažieri. Mám rada ten okamih, keď predou mnou už stojí človek a jazyk sa z neho vylúpne. Často ho uhádnem už pár sekúnd predtým. Na tvare úst vidím, aké hláskové kombinácie ich formovali. Potom pozdravím a v pozdrave je zahrnutý aj jazyk. Jazyky sú bytosti. Žijú medzi nami, flákajú sa alebo zvrátajú, hrmocú, zadrhávajú sa, švitoria. Jazyky živíme a šatíme, takže sú nasýtené alebo obnosené, podvyživené či elegantné. Keď ma bolí hlava, som citlivejšia na zvuky. Podráždený prenikavý hlas mi rozkrojí mozog napoly, od bolesti prižmurujem oči. Ak je jazyk hebký, kúpem sa v ňom a liečim sa.

Tehotná žena a jej muž sedia v čakárni ženskej kliniky, spoznám ich podľa stratenosti. Pristúpim k nim so širokým úsmevom, ale na ich tvárach sa okamžite zjaví napätie. Tam,

odkiaľ pochádzajú, je úsmev vo verejnom priestore podozrivý. Ten, kto sa usmieva, niečo chce. Keď žena leží na gynekologickom kresle a sestrička jej okolo brucha s prístrojom upevňuje čierne popruhy, je pripútaná k svojmu stavu. Celé dni nedokážem na tú tehotnú zabudnúť, vidím ju pred sebou pri všetkom, čo robím, mám obavy, či bude uprostred pôrodných sťahov rozumieť slovu „tlačiť“. Pokúšam sa upokojiť: Ale hej, keď pôrodná asistentka rázne zakričí: „Tlačte!“, rodička to pochopí podľa naliehavosti zvolania. Vtedy sa mi zazdá, že počujem krik a špičaté brucho splasne. V tej chvíli zazvoní telefón. Mám okamžite prísť do pôrodnej sály. Pôrodná asistentka zvolá:

„Už je otvorená na osem centimetrov,“ a pošle ma von.

Pred hrubými dverami sa na chodbe lekárka náhlivo vypytuje manžela:

„Deformácie, dvojičky, trojičky v rodine?“

„Nie.“

„Cukrovka? Problémy so srdcom?“

„Nie, nie.“

„Užíva drogy? Ako je to s alkoholom? Fajčí? Je depresívna?“

„Je zdravá,“ skríkne muž.

Mám okno a onemiem. Otvárajúci sa krček maternice mi zhltol jazyk. V krátkych intervaloch k nám prenikajú výkriky ako škreky sovy. Zrazu stíchnu, potom počuť tiché mrnčanie.

Hodím sa mužovi okolo krku:

„Zvládla to!“

Pozdvihne ruky k nebu:

„Nech vám Boh splní všetky prania!“

Vyhrabe z ruksaku červený melón a podá mi ho. Jeho tvár je svietiaci lampión, líca sa nadúvajú, akoby ich ktosi naplnil rajským plynom, vypúčajú sa namiesto brucha do nedeľného popoludnia. Na podnose v pôrodnej sále tuhne placenta do čieročervených kopečkov, mladá matka tam leží bez pohnutia a nahá, má rozťahané brucho, hlavu nakláňa nabok. Novorodeniato otvorí oči.

Prepusťím všetky jazyky a doma zjem celý melón.